

Obracení přadného lnu, foto: David Bouma, Profi Press

Rozdíly ve zpracování lnu, konopí a bavlny

Len a konopí

I přes vynikající vlastnosti oděvů ze lnu a konopí se s těmito tradičními přadnými plodinami setkáváme dnes jen výjimečně. Důvodem je zejména jejich náročné zpracování. Lněná vlákna, stejně jako konopná, jsou totiž uložena v lýkové části stonku, ze kterého je třeba je uvolnit. Tento proces začíná už na poli. Po dosažení zralosti se rostliny nesečou, ale vytrhávají, a poté, co se odsemení, nechávají se ležet na poli, kde se skrápí vodou a obrací. Zhruba po měsíci, kdy se pevnost stonků vlhčením naruší, se sváží k dalšímu zpracování do tzv. tírny. Tady se lámáním (tzv. kalandrováním) a třením (potěráním) ze stonků odstraňuje dřevovina – **pazdeří**. Rozvolněná lýková vlákna se dále pročešávají – vychlují a vyčesávají se od dlouhých oddělují krátká vlákna – **koudel**, která slouží jako materiál k výrobě provazů nebo těsnění. Z dlouhých vláken, která tvoří zhruba 10 až 15 % z celé rostliny, se vyrábí příze.

Bavlník

Na rozdíl od konopí a lnu, které rostou i v podhorských oblastech mírného pásu, potřebuje bavlník teplo a vlhko a nejlépe se mu daří v oblastech tropů a subtropů. Zpracování bavlny je jednodušší. Vlákna k výrobě textilu se totiž nezískávají ze stonků, ale z plodů. Sklízí se tobolky se semeny obrostlémi chomáčky vláken, ze sklizených plodů se pomocí odzrňovacího stroje odstraní zbytky tobolek a semen. Bavlněná vlákna se poté vyčesávají, vytvarují do balíku a odváží do přádelny, kde se po pročištění spřádají do příze.

V této části tírny se zpracovávala koudel
Foto: David Bouma, Profi Press

Přádný len z polí téměř vymizel, ale rostou pěstební plochy lnu olejného. Foto: David Bouma, Profi Press

Len

Lněné vlákno se tradičně využívá pro výrobu bílého zboží – ložní prádlo, utěrky, ručníky. Z dlouhých kvalitních vláken lze vyrábět oděvní textilie, z krátkých vláken pytle, lana, textilní tapety, čalounická plniva, dokonce i speciální papír pro výrobu bankovek a cigaret.

Len je na dotyk chladivý. Lněné vlákno je samo o sobě málo elastické, proto se lněné látky tolik mačkají. Len se vyznačuje vysokou pevností, která se zvyšuje za mokra. Znamená to, že dobře snáší praní a ždímání a může se sušit pověšený, aniž by se zdeformoval. Dobře absorbuje vlhkost a rychle schne.

Konopí

Konopí má vynikající izolační vlastnosti, je skvěle prodyšné a má antibakteriální účinky. Dnes se konopné vlákno používá převážně v technickém sektoru, a to především na výrobu speciálního papíru (např. cigaretového) a izolačního materiálu. Vyrábí se z něj také

Středověká představa bavlníku
z encyklopedie *Georgica Curiosa*, 1701

provazy, lana, ale i tkané a pletené oděvy a bytové textilie ze směsí s bavlnou, vlnou či elastanem.

Bavlna

Bavlna se používá skoro výhradně na výrobu příze a často se směšuje s chemickými vlákny, převážně s polyesterem. Textilie vyrobené z bavlny a bavlněných směsí se používají při výrobě oděvů, bytových textilií a technických textilií (filtry, obvazy, šicí nitě).

Bavlna má dobré izolační vlastnosti, pevnost v tahu i oděru, je jemná a příjemná a navíc za příznivou cenu. Díky savosti je bavlna oblíbená také při výrobě sportovního oblečení, ručníků a osušek, povlečení a prostěradel. Bavlněné materiály jsou dnes nejběžněji používanými textiliemi na světě.